ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
_____ Р. Б. Папірник
«04» вересня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітньо-професійна програма	«Економіка підприємства»
освітній ступінь	бакалавр
форма навчання	денна
розробник	Чала Вероніка Сергіївна

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», в межах якої формується система теоретичних знань і практичних навичок в галузі планування та аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, потрібних для співробітництва з іноземними партнерами, підвищення та вдосконалення організаційних форм і методів цієї діяльності.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				VIII
Всього годин за навчальним планом, з них:	**105**	3,5		**105**
Аудиторні заняття, у т.ч:	**30**			**30**
лекції	16			16
лабораторні роботи	-			-
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	**75**			**75**
підготовка до аудиторних занять	15			15
підготовка до контрольних заходів	10			10
виконання курсового проекту або роботи	-			-
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20			20
підготовка до екзамену	30			30
Форма підсумкового контролю	екзамен			екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: отримання студентами знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємств, а також набуття навичок їх практичного використання.

Завдання дисципліни: розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів, і передумов її виникнення, правового та економічного розвитку; вивчення видів та форм ЗЕД підприємства; усвідомлення економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках; вивчення принципів укладання та виконання угод; проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, вивчення її ефективності.

Пререквізити дисципліни. Для успішного опанування компетентностей необхідні теоретичні знання та практичні вміння набуті під час вивчення дисциплін «Економіка підприємства», «Міжнародна економіка», «Сучасна економічна глобалізація».

Постреквізити дисципліни. Знання з даної дисципліни необхідні для опанування дисциплін «Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств», «Економічна діагностика», «Управління вартістю підприємства».

Компетентності.

Загальні компетенції

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетенції

СК 3. Розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 6. Знання і розуміння нормативно-правового регулювання у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 9. Знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Заплановані результати навчання.

РН 2. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

РН 3. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати на практиці.

РН 4. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

РН 5. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

РН 7. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

РН 10. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 13. Застосовувати знання й уміння щодо ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

РН 15. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 16. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

РН 17. Показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– основи господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України — суб'єктами ЗЕД та іноземними фірмами;

– форми виходу підприємств на зовнішній ринок;

– принципи здійснення зовнішньоекономічних операцій та аналізу їх економічної ефективності.

вміти:

– застосовувати на практиці здобуті теоретичні знання, що стосуються організації і функціонування системи зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

– використовувати базові інструменти управління організацією, яка здійснює зовнішньоекономічну діяльність;

– розробляти типові зовнішньоекономічні контракти;

– розраховувати ціну контракту та економічну ефективність ЗЕД підприємства.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, дослідницькі, стимулювання й мотивації, інструктивно-практичні.

Форми навчання: колективна, групова та індивідуальна; аудиторна, позааудиторна.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин					
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин	6	2			4
Тема 2. Система митного регулювання в державі	10	2	2		6
Тема 3. Валютне регулювання ЗЕД підприємництва	10	2	2		6
Тема 4. Особливості оподаткування в сфері ЗЕД	10	2	2		6
Тема 5. Транспортне забезпечення контрактів ЗЕД	10	2	2		6
Тема 6. Фіксація цін в зовнішньоекономічних контрактах	10	2	2		6
Тема 7. Форми платежів у ЗЕД	10	2	2		6
Тема 8. Розпочаток партнерської ЗЕД та ключові засади контрактної діяльності	9	2	2		5
Разом за змістовим модулем 1	75	16	14		45
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	**105**	**16**	**14**		**75**

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин	2
2	Система митного регулювання в державі	2
3	Валютне регулювання ЗЕД підприємництва	2
4	Особливості оподаткування в сфері ЗЕД	2
5	Транспортне забезпечення контрактів ЗЕД	2

6	Фіксація цін в зовнішньоекономічних контрактах	2
7	Форми платежів у ЗЕД	2
8	Розпочаток партнерської ЗЕД та ключові засади контрактної діяльності	2
	Усього годин	**16**

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Система управління зовнішньоекономічною діяльністю	2
2	Партнерські відносини в ЗЕД та контрактна діяльність	2
3	Організація і техніка експортно-імпортних операцій	2
4	Міжнародні науково-технічні зв'язки і виробниче кооперування	2
5	Технологія міжнародних інвестиційних операцій	2
6	Валютні операції та їх регулювання	2
7	Розвиток інфраструктури ЗЕД	2
	Усього годин	**14**

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	15
2	Підготовка до контрольних заходів	10
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	20
	Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	4
	Теоретична основа зовнішньоекономічної діяльності країни. Сучасні підходи до формування зовнішньоекономічної політики України та етапи розвитку вітчизняного ЗЕД. Аналіз сучасного стану платіжного балансу України, а також основних показників зовнішньоекономічного сектору: абсолютні, відносні, показники структури, показники інтенсивності та ефективності зовнішньоекономічних зв'язків України.	
	Система регулювання та показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності країни	4
	Законодавча база митного та валютного регулювання	
	Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4
	Переваги та недоліки тарифного регулювання для національної економіки. Види і методи здійснення митного контролю Характеристика митних режимів: Е,І, транзит, реекспорт, реімпорт,тимчасове вивезення/ввезення,переробка на митній території України,…поза її межами, знищення і руйнування, магазин безмитної торгівлі, митний склад, спеціальна митна зона, відмова на користь держави. Порядок, плата та документи для	

	митного оформлення товарів. Декларування: форми та процедури. **Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності** Експортні кредити, експортні субсидії, імпортні депозити. Перелік товарів, експорт і імпорт яких підлягає ліцензуванню. Механізм оформлення документів для отримання ліцензій. Антидемпінгові заходи, визначення демпінгової маржі та величини шкоди національним виробникам. **Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування** Методи страхування ризиків у ЗЕД. Особливості самострахування. Способи транспортного страхування та умови страхування вантажів у ЗЕД.	4 4
4	Виконання курсової роботи	-
5.	Підготовка до екзамену	30
	Усього годин	**75**

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі методи поточного та підсумкового контролю: усний та письмовий контроль, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- з окремих змістових модулів:

Змістовий модуль 1. ***Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин***

Оцінка знань студентів здійснюється за допомогою контрольної роботи в письмовій формі, що складається з двох рівноважних теоретичних питань і оцінюється з розрахунку 100 балів (50 балів за кожне теоретичне питання) наступним чином:

45-50 - студент демонструє повне опанування матеріалом, здатність до його аналізу та творчого осмислення, ознайомлення з додатковою літературою;

37-44 - студент має уявлення та поняття щодо навчального об'єкту, пояснює його суттєві ознаки, здійснює смислове виділення та аналіз економічних процесів, але не повністю розкрив суть питання;

30-36 - студент має загальне уявлення про об'єкт, що вивчається, здатний відтворювати формулювання визначень, але відповіді бракує аналізу відтворюваного явища, порушена послідовність і логічність викладення матеріалу, надаються тільки окремі характеристики явищ та об'єктів, що розглядаються;

0-29 - студент має слабке уявлення щодо понять, які вивчаються, відсутні суттєві положення, які необхідно розглянути для відповіді на питання.

- з підсумкового контролю:

Екзамен складається в письмовій формі. Завдання кожного білета складається з двох рівноважних теоретичних питань і оцінюється з розрахунку 100 балів (50 балів за кожне теоретичне питання) наступним чином:

45-50 - студент демонструє повне опанування матеріалом, здатність до його аналізу та творчого осмислення, ознайомлення з додатковою літературою;

37-44 - студент має уявлення та поняття щодо навчального об'єкту, пояснює його суттєві ознаки, здійснює смислове виділення та аналіз економічних процесів, але не повністю розкрив суть питання;

30-36 - студент має загальне уявлення про об'єкт, що вивчається, здатний відтворювати формулювання визначень, але відповіді бракує аналізу відтворюваного явища, порушена послідовність і логічність викладення матеріалу, надаються тільки окремі характеристики явищ та об'єктів, що розглядаються;

0-29 - студент має слабке уявлення щодо понять, які вивчаються, відсутні суттєві положення, які необхідно розглянути для відповіді на питання.

Підсумкова оцінка з визначається як середньоарифметична між оцінками за змістовим модулем 1 та екзаменаційною оцінкою.

Порядок зарахування пропущених занять. Кожне пропущене лекційне заняття відпрацьовується методом усного опитування з основних положень теми. Відповідно за кожне відпрацьоване заняття студент отримує 1 бал. Можливим є одночасне опитування з декількох пропущених занять. Практичні заняття відпрацьовуються методом підготовки реферативної роботи за темою, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених практичних занять. Робота оцінюється в межах кількості балів за пропущені практичні заняття.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України про зовнішньоекономічну діяльність //Зовнішньоекономічна діяльність. Зб.норм.актів.- К.: «Торговий дім», 1992 .-С.3-34.
2. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3- тє видання перероблене та до повнене: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.
3. Дегтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность: Учебн. пособие. 2-е изд. – М.:Дело, 2000. -320 с.
4. Дідківський М.І. *Зовнішньоекономічна діяльність* підприємства. Навчальний посібник / К.: Знання, 2006.- 462 с
5. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навчальний посібник. – Київ : ЦУЛ, 2002.-172с.
6. Зінь Е. А. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник [для студ. вузів] / Е. А. Зінь, Н. С. Дука. – К. : Кондор, 2009. – 432 с
7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. Є. Власик, О. О. Гетьман. — К., 2004.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-тє вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.
9. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навч. посіб. / За ред. проф. І. І. Дахна. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 304 с.
10. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. / За ред. І. І. Дахна. — К.: — ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009. — 316 с.
11. Покровская В.В. Организация и регулирование внешнеэкономической деятельности: Учебник . М.:Юристъ, 2002. – 456с.
12. Румянцев А. П., Румянцева Н. С. Зовнішньоекономічна діяль- ність: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. 22. Саллі В. І., Трифонова О. В., Швець В. Я. Основи зовнішньоеко- номічної діяльності: Навч. посіб. — К.: «Професіонал», 2003.
13. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства: навчальний посібник /Ю.В.Орловська, Г.В.Дугінець, П.АФісуненко, О.А.Варламова/ за заг. ред. проф. Орловської Ю.В. – Дніпропетровськ, 2010. – 304 с.

Допоміжна

1. Макогон Ю.В. и др. Международный менеджмент. Уч.пособие. Донецк.-2006. -236 с.
2. Ноздрева Р.Б. и др. Организация и управление внешнеэкономической деятельностью: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 10. М.: ИНФРА-М, 2000.- 368с.

3. Попов С.Г. Внешнеэкономическая деятельность фирмы. Особенности менеджмента и маркетинга: Учебн.пособие. – М.: Изд-во «Ось-89», 2000. – 288с.
4. Белорусов А.С. Международный менеджмент: Учебник. - М.: Юристъ, 2000. - 224 с.
5. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навчальний посібник / За заг. ред. Сіваченка І.Ю. - К.: ЦУЛ, 2003. - 186 с.
6. Международный менеджмент / Под ред. Пивоварова С.Э., Тарасевича Л.С. Майзеля А.И. - СПб: Питер, 2001. - 576 с.
7. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навчальний посібник для вузів/ За заг. ред. Кредісова А.І. - К.: ВІРА-Р, 2002. - 552 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Група Світового банку. – Доступно з: *www.wordbank.org*
2. Інкотермс 2010. Правила ІСС з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2011. – 266 с. . – Доступно з: . *https://zed.ua/images/files/Incoterms_short.pdf*
3. Каталог «Імпортери та експортери». – Доступно з: *www.eximbase.com*
4. Міжнародний банк реконструкції та розвитку. – Доступно з: *www.wordbank.org/ibrd*
5. Міжнародна фінансова корпорація (МФК). – Доступно з: *www.ifc.org*
6. Міжнародний валютний фонд. – Доступно з: *http://www.imf.org/external/country/UKR/rr/ukr/index.htm*
7. Міністерство економіки України: офіц. веб–сайт. – Доступно з: *www.me.gov.ua*
8. Мороз В. Конкурентоспроможність України у відображенні рейтингів міжнародних організацій. - Доступно з: *www.amk.gov.ua*
9. Національний інститут проблем міжнародної безпеки. – Доступно з: *www.niisp.gov.ua*
10. Національний інститут стратегічних досліджень. - Доступно з: *www.niss.gov.ua*
11. Організація економічного співробітництва та розвитку. - Доступно з: *www.oecd.org*
12. Світова організація торгівлі. – Доступно з: *www.wto.org.*
13. Транзитні перевезення вантажів // Держ. ком. стат. України: офіц. веб–сайт. – Доступно з: *http://www.ukrstat.gov.ua*
14. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. – Доступно з: *www.uceps.org.*
15. The Global Competetiveness Report // World Economic Forum – Доступно з: *http://www.weforum.org.*
16. Європейський Банк Реконструкції та розвитку в Україні – Доступно з: *http://www.ebrd.com/ru/country/ukraine/index.htm.*

Розробник _____ (В. С. Чала)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (І.В. Поповиченко)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки

Протокол від 03 жовтня 2019 року № 3